

Музичне мистецтво

ПОЧАТКОВИЙ РІВЕНЬ (1–3 бали)

1 бал

- **Когнітивні процеси:** З допомогою вчителя розпізнає найбільш очевидні музичні об'єкти (наприклад, відрізняє пісню від маршу за ілюстрацією або різким темпом).
- **Навчальна діяльність:** Копіює найпростіші рухи за вказівкою (наприклад, плескає в долоні невпопад із ритмом), вокальне відтворення мотиву повністю відсутнє.
- **Рівень самостійності:** Потребує постійного супроводу і підказок учителя; самостійно не може почати слухання чи роботу з підручником.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Відповідає односторонньо («так/ні») на найпростіші навідні запитання, уникає колективного співу.
- **Частота вияву вмінь:** Музичні враження та навички є випадковими, поодинокими та повністю фрагментарними.

2 бали

- **Когнітивні процеси:** Механічно повторює назви окремих музичних інструментів чи термінів (наприклад, «композитор», «хор») без розуміння їхньої суті.
- **Навчальна діяльність:** Намагається підспівувати під час колективного виконання, але повністю не потрапляє в ноти та ритмічний малюнок.
- **Рівень самостійності:** Виявляє мінімальну активність на уроці лише після багаторазового особистого нагадування чи заклику вчителя.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Пасивно слухає музику та виконання однокласників, може повторити просте слово або звук за вчителем.
- **Частота вияву вмінь:** Музично-слухові навички виявляються вкрай рідко, виключно у ситуації синхронного копіювання дій класу.

3 бали

- **Когнітивні процеси:** Розрізняє базові поняття (наприклад, гучно/тихо, швидко/повільно, високі/низькі звуки) серед запропонованих варіантів за підказкою вчителя.
- **Навчальна діяльність:** Переказує сюжет програмного музичного твору (наприклад, музичної казки) з суттєвими помилками у послідовності, які самостійно не виправляє.
- **Рівень самостійності:** Намагається виконувати завдання самостійно, але за найменших труднощів (наприклад, повторити простий ритм) зупиняється.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Вступає в навчальний діалог за вказівкою, дає короткі нерозгорнуті відповіді на репродуктивні запитання («Який інструмент грав?»).
- **Частота вияву вмінь:** Прояв музичних умінь має нестабільний, суто ситуативний характер.

СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ (4–6 балів)

4 бали

- **Когнітивні процеси:** Розуміє загальний зміст та настрої музичного твору, відтворює інформацію про автора чи жанр із незначною допомогою вчителя.
- **Навчальна діяльність:** Виконує прості практичні завдання за готовим шаблоном (наприклад, проплескує лінійний ритмічний малюнок за графічною схемою).
- **Рівень самостійності:** Працює самостійно за чітким зразком, але потребує підтвердження правильності дій («Я правильний темп вибрав?»).

- **Рівень комунікації та взаємодії:** Описує характер музики (весела, сумна) за допомогою слів-підказок, формально бере участь у хоровій роботі.
- **Частота вияву вмінь:** Демонструє базові навички слухання та виконання періодично, переважно під час тренувальних вправ у класі.

5 балів

- **Когнітивні процеси:** Самостійно наводить приклади музичних інструментів різних груп (струнні, духові, ударні) та базових жанрів (пісня, танець, марш).
- **Навчальна діяльність:** Співає в ансамблі/хорі, вчасно вступає та закінчує виконання, виправляє очевидні інтонаційні помилки після вказівки вчителя.
- **Рівень самостійності:** Самостійно виконує творчі завдання середньої складності (наприклад, добирає колірні асоціації до музики) за інструкцією.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Відповідає на запитання по суті теми, долучається до спільного обговорення емоційного змісту прослуханого твору.
- **Частота вияву вмінь:** Співацька та слухова увага виявляються достатньо стабільно в межах вивчення однієї теми уроку.

6 балів

- **Когнітивні процеси:** Свідомо застосовує музичні поняття (регістр, тембр, динаміка), пояснює прості причинно-наслідкові зв'язки (наприклад, як зміна динаміки змінює характер образу).
- **Навчальна діяльність:** Виразно співає в хорі нескладні пісні, правильно відтворює фразування, припускаючись дрібних несистематичних похибок в інтонуванні складних стрибків.
- **Рівень самостійності:** Демонструє базову самоорганізацію, орієнтується в структурі підручника, самостійно готує робоче місце (зошит, дидактичні картки).
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Здатний побудувати коротке зв'язне висловлювання про прослухану мелодію, узгоджує свої виконавські дії з партнером у парі чи тріо.
- **Частота вияву вмінь:** Навички музичного сприйняття та виконання виявляються регулярно під час завдань середнього рівня складності.

ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ (7–9 балів)

7 балів

- **Когнітивні процеси:** Самостійно аналізує музичну форму (одночастинна, двочастинна, тричастинна, куплетна), групує та класифікує твори за стилями й епохами.
- **Навчальна діяльність:** Знаходить у музичній тканині засоби виразності (кульмінацію, контраст, повтор), успішно виконує ритмічний супровід на дитячих шумових інструментах.
- **Рівень самостійності:** Працює без сторонньої допомоги у більшості випадків, самостійно планує етапи підготовки короткого повідомлення про творчість композитора.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Чітко формулює думки, аргументує власні художні уподобання, поважає та дослухається до естетичних смаків інших учнів.
- **Частота вияву вмінь:** Навички культури слухання та вокального виконання виявляються стабільно у стандартних навчальних ситуаціях.

8 балів

- **Когнітивні процеси:** Оперує складнішими поняттями (оперні голоси, види оркестрів), порівнює образи різних творів, самостійно помічає та виправляє помилки у своєму співі.
- **Навчальна діяльність:** Виконує пісні вокально впевнено, тримає стійкий дихальний рядок, бере участь у вокальних канонах або двоголоссі за алгоритмом.

- **Рівень самостійності:** Здатний самостійно здійснювати самоконтроль та коригувати силу власного голосу в загальному хоровому звучанні.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Конструктивно співпрацює в команді, пропонує цікаві варіанти пластичного інтонування або інсценізації пісні.
- **Частота вияву вмінь:** Вміння аналізувати та інтерпретувати музику проявляються впевнено й систематично у більшості різновидів діяльності.

9 балів

- **Когнітивні процеси:** Узагальнює знання про національні та світові музичні традиції, робить правильні світоглядні висновки, виявляє художньо-критичне мислення.
- **Навчальна діяльність:** Вільно, емоційно та безпомилково виконує вокальний репертуар класу, солює в ансамблі, точно координує слух і голос під час складних мелодичних ліній.
- **Рівень самостійності:** Демонструє повну автономність у роботі, самостійно добирає музичний ілюстративний матеріал для підготовки навчальних проєктів чи презентацій.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Будує розгорнуті, послідовні логічні висловлювання-рецензії на прослуханий твір, ефективно координує роботу творчої мікрогрупи.
- **Частота вияву вмінь:** Музичні навички мають стійкий характер, учень легко переносить аналітичні вміння на сприйняття абсолютно нової, незнайомої музики.

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ (10–12 балів)

10 балів

- **Когнітивні процеси:** Творчо застосовує музичний досвід у нестандартних ситуаціях, аналізує складну драматургію великих форм (симфонія, опера, мюзикл), висуває власні оригінальні інтерпретації.
- **Навчальна діяльність:** Створює якісні творчі продукти (власні ритмічні імпровізації, мелодизацію віршів, добір звукових ефектів до казок, цифрові колажі/музичні плейлисти за темою).
- **Рівень самостійності:** Раціонально планує час під час реалізації довготривалих мистецьких проєктів, самостійно визначає ключову проблематику дослідження.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Вільно веде дискусію на мистецькі теми, коректно та переконливо відстоює власну інтерпретацію твору, спираючись на знання стилів та епох.
- **Частота вияву вмінь:** Музично-естетична компетентність виявляється усвідомлено, стабільно та автоматично в будь-яких навчальних та ігрових ситуаціях.

11 балів

- **Когнітивні процеси:** Мислить системно, глибоко критично, аналізує музичне мистецтво в широкому культурно-історичному контексті, оцінює художню якість сучасного музичного контенту.
- **Навчальна діяльність:** Застосовує музичні компетентності в міжпредметному контексті (музика — історія — література — образотворче мистецтво — кінематограф), пише глибокі творчі есе.
- **Рівень самостійності:** Здатний до глибокої саморефлексії, самостійно аналізує свої індивідуальні труднощі у виконанні чи сприйнятті й знаходить шляхи їх подолання.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Виявляє лідерські та організаторські якості під час командних мистецьких проєктів (наприклад, режисура мінівистави чи створення музичного квесту), надихає команду.

- **Частота вияву вмінь:** Демонструє сталу сформованість художньо-естетичної грамотності та високої музичної культури у варіативних і проблемних ситуаціях.

12 балів

- **Когнітивні процеси:** Має виняткове художнє, образне, аналітичне та прогностичне мислення, пропонує новаторські погляди на класичні та сучасні твори, тонко відчуває національну своєрідність музики народів світу.
- **Навчальна діяльність:** Успішно розв'язує складні творчі завдання, проводить самостійні мистецтвознавчі розвідки, демонструє зразкове вокальне чи інструментальне виконання з яскравим індивідуальним стилем.
- **Рівень самостійності:** Повністю автономна особистість у виборі та оцінюванні музичного мистецтва, здатна самостійно опановувати складний філософський чи авангардний репертуар за академічними джерелами.
- **Рівень комунікації та взаємодії:** Презентує результати діяльності на високому художньому рівні публічного виступу, бездоганно володіє професійною термінологією, захоплює слухачів своїми промовами.
- **Частота вияву вмінь:** Музичні та культурні компетентності повністю інтегровані в особистісний досвід учня, формують його національну та культурну ідентичність, виявляються природно, творчо та автоматично у повсякденному житті.